Creativiteit ontwerpers en kunstenaars benutten voor binnenstad Assen

Op zoek naar het DNA van Assen

Assen staat voor een ingrijpende transformatie van de binnenstad. Winkelen maakt plaats voor wonen, werken en ontmoeten. De gemeentelijke visie op de binnenstad benoemt 'ontspannen stedelijkheid' en 'Drents DNA' als leidende principes voor deze ontwikkelingen. Hoe je dat kunt invullen, heeft de gemeente laten onderzoeken door ontwerpers en kunstenaars.

Door kunstenaars en ontwerpers bij elkaar te brengen wilden gemeente en binnenstadsorganisatie Vaart in Assen enkele binnenstedelijke vraagstukken op een nieuwe manier benaderen. Om maximaal gebruik te maken van de creativiteit kregen de ontwerpers en kunstenaars een beperkt aantal kaders mee en er waren geen harde afspraken over het eindresultaat. De kaders bestonden uit vier belangrijke opgaven voor de binnenstad van Assen. Het ging om het versterken van het onderscheidend vermogen, een compact en aaneengesloten publiekshart, meer woningen en het wegnemen van barrières.

Bijeenkomst van kunstenaars en ontwerpers.

Verfrissend

Het onderzoek stond onder leiding van kunstenaar Sjoerd Wagenaar die vaker nationale en internationale ontwerptrajecten begeleidt. Hij gebruikt hiervoor de RADIUS-methode die bestaat uit zeven stappen: Verzamelen, Verwoorden, Verbinden, Verbeelden, Vertonen, Veroorzaken en Verdergaan. 'Daarbij zijn met name de eerste en de laatste stap het belangrijkst', licht Wagenaar toe. 'Omdat we weinig tijd hadden, hebben we daarop de focus gelegd.'

'We zijn opnieuw naar de stad gaan kijken', vertelt kunstenaar Cora Jongsma. 'Wij kregen de indruk dat de binnenstad bestaat uit losse projecten. Het is belangrijk om deze wel met elkaar te verbinden. Maar ook om de verbinding te maken met de omgeving en het vele groen in de stad.'

'Met name de kunstenaars kwamen met een veelheid aan vragen en ideeën die hielpen om meer handen en voeten te geven aan die abstracte begrippen', vervolgt architect Jorrit Noordhuizen. 'Voor ons als ontwerpers was dat heel verfrissend. Alles was open. Heden, verleden en toekomst en stad en omgeving kwamen daarbij samen. Ontwerpers zijn meer gewend om vanuit

TEKST MAARTEN TON, GEMEENTE ASSEN
BEELD GEMEENTE ASSEN

vaste, vooraf bepaalde kaders te werken. Wat mij betreft zou het goed zijn om vaker in het begin van het proces zo'n onderzoek in te bouwen. Met de opbrengst van de eerste bijeenkomsten zijn wij als ontwerpers gaan concretiseren. Uiteindelijk kwamen we daarbij tot zes meer tastbare concepten die we voor twee specifieke locaties hebben uitgewerkt.'

'In Drenthe komt goed volk achterom en ontmoet je elkaar informeel op straat'

'Typische concepten zijn onder andere de informele ontmoeting en de menselijke maat', gaat Noordhuizen verder. 'In Drenthe komt goed volk achterom en ontmoet je elkaar informeel op straat. Daardoor is er minder ruimte voor de auto en heb je eigenlijk ook geen aparte voetpaden meer nodig. De menselijke maat raakt daaraan. Dus geen grote bouwblokken met een barrièrewerking maar kiezen voor kleinschaligheid en groen als verbindende schakel. Tijdens het traject ontdekten we dat veel achterkanten van gebouwen prominent aanwezig zijn. Wij hebben suggesties gedaan hoe je die kunt benutten voor woningen en informele ontmoeting. Al dan niet met tijdelijke ingrepen. Die tijdelijkheid is een andere suggestie die naar voren komt. Je hoeft een binnenstad niet voor decennia te ontwerpen.'

Vragen

Bart van Leeuwen, Supervisor Ruimtelijke Kwaliteit van de gemeente Assen, ziet in het resultaat goede aanknopingspunten. 'Voor de gemeente is van belang dat op een andere manier naar vraagstukken is gekeken. Het was interessant om zo verschillende disciplines bij elkaar te brengen. Met name de kunstenaars stelden vragen die tot nu toe nog onvoldoende aan de orde zijn geweest. Bijvoorbeeld hoe we om kunnen gaan met nieuwe functies van het centrum en de plekken die echt openbaar zijn. Het gaat hier minder om bestedingen maar juist ook om ontmoeten. Plekken moeten daartoe uitnodigen.'

Concept-uitwerking voor de binnenstad van Assen.

'Daarmee creëren we sociale meerwaarde', vult binnenstadsmanager Kjeld Vosjan aan die namens de gemeente als opdrachtgever fungeerde. 'Het sluit aan bij ons verleden waarin ontmoeting veel belangrijker was. Ook het aspect van stedelijke zelfvoorziening spreekt mij aan. Ook een binnenstad biedt tal van mogelijkheden om meer in zijn eigen voedsel te voorzien. Daarmee breng je meer groen in de stad en zorg je ook weer voor ontmoeting.'

Kwaliteitskader

Van Leeuwen geeft aan dat het vervolg wat hem betreft concreter mag. 'Op een bepaald moment voegen meer vragen niet zoveel meer toe en moet je gaan uitwerken. De ontwerpers hebben dat goed opgepakt. In een vervolgonderzoek wil de gemeente samen met een aantal ontwerpers kijken hoe we invulling kunnen geven aan wonen en ontmoeten in de binnenstad en tot een kwaliteitskader komen waarin dat Drents DNA goed tot uitdrukking komt.' Vosjan vindt het vooral van belang dat de energie die ontstaan is bij betrokkenen behouden blijft. 'Deze beweging van onderop is de beste manier om duurzame verandering te realiseren.' *